

Bakalářská práce, TF JU

Autorka: Petra Vebrová

obhajoba: únor 2008

Název: Co ovlivňuje rozhodnutí mladých žen mít nebo nemít děti?

Posudek oponenta:

Předložená práce se zabývá rozhodováním žen o vlastním rodičovství. Téma tak jak je pojato a zpracováno souvisí se studovaným oborem a profilem fakulty. Autorka se sympaticky přiznává k osobní motivaci – nějak se pokusit připravit se na předpokládanou životní výzvu. V cílech své práce uvádí snahu postihnout faktory které v daném rozhodování hrají roli a současně postihnout společenskou situaci z hlediska přijímání mateřství. Tyto cíle jsou logické a srozumitelné, nicméně asi obtížně splnitelné v rámci bc. práce. Autorka je si toho vědoma, ví, že vše postihnout nemůže, ani se necítí schopna postihnout „stěžejní“. Chce se tedy zabývat těmi „z mého pohledu základními oblastmi“. Takové vymezení cílů považuji za upřímné a srozumitelné, nicméně v práci tohoto typu bych rád něco věděl o „jejím pohledu“; čím je vymezen, co jej určuje, proč se dívá zrovna tak, čím se může lišit od jiných... pak to teprve danou skutečnost zařadí do kontextu. Přivítal bych tedy toto upřesnění při obhajobě.

Práce je dělena na dvě části – teoretickou a praktickou. V teoretickou část autorka dělí na 6 kapitol nestejněho rozsahu. Popisuje společenský vývoj z hlediska populačního po roce 1989, rodinnou politiku, formy rodinného života, sociálně ekonomickou situaci mladých lidí, postavení dítěte ve společnosti a bezdětnost. Struktura je vcelku logická, všechna témata mají vzťah ke zpracovávané problematice, nicméně nestejnost obsahu jednotlivých kapitol vede k otázce, zda by pro práci nebylo lepší něco, co autorka nazývá kapitolami, přiřadit v jiné formě struktury (podkapitola, odstavec...) jinam. Mám na mysli kapitolu 4 (text na jedné stránce) a zvl. kapitolu 5 necelá jedna stránka. Domnívám se, že myšlenky obou kapitol jsou namísto daném tématu, ale v té formě jak jsou zpracovány by patřily na jiné místo. V kapitole 5 navíc postavení dítěte v postmoderní společnosti ani není dostatečně popsáno, místo toho v odstavci nacházím dvě jiné myšlenky: a) o tom s čím mají problém matky b) co rodičům dítě poskytuje (jaké hodnoty jim poskytuje); tento citát tvoří nejobsáhlejší část „kapitoly“. Rozumím tomu, že uvedené může určovat postavení dítěte ve společnosti, ale to už si čtenář musí dovodit sám. Navíc onen citát neuvádí, zda se dítě stává tedy nástrojem poskytujícím hodnoty a v postmoderní společnosti dochází v postavení dítěte k jeho instrumentalizaci? Chtěla tím autorka říci toto? Pokud se pak týká obsahu uvedeného článku vzhledem k nadpisu – očekával bych informace, v čem je postavení dítěte jiné, specifické, v době kterou autorka nazývá postmoderní (nikde nespecifikuje co tím myslí) na rozdíl od dob jiných. Jsem ovšem přesvědčen, že z uvedených 9ti hodnot byly pro mého dědu a babičku hodnoty 1,2,3,4,7,9 s určitostí stejně důležité, o důležitosti zbývajících by se mohlo uvažovat.

Termín postmoderny hraje roli i v nadpise bodu 3.5, v textu se uvádí spíše období moderny (20tá, 50tá léta), specifikum problematiky v postmoderně pak nenacházím.

Tím se dostávám k obecnějšímu rysu teoretické části předložené práce – autorka ukazuje velkou úctu k autoritě studovaného textu, takže ten místy připomíná užitečné výpisky. Tato poznámka není míněna nijak pejorativně, oceňuji, když autorka ke zvolenému tématu našla a uspořádala relevantní materiál. Nicméně jeho pouhé převzetí (spojené s vynětím původního kontextu) pak snižuje čtivost textu. Např. s. 14 tvoří vlastně jen 2 přiznané citáty oddělené jen nadpisy, bez vlastního komentáře (první text je proklamativní, druhý se dovolává dvou autorit, patrně s předpokladem, že čtenář hned ví oč jde). Bod 6.1.1 tvoří jeden přiznaný doslovný citát a další dva nepřiznané (jeden doslova –odst.47 odkazovaného textu a druhý převedený do ženského rodu, jinak doslovný odst. 75 odkazovaného textu).

Praktická část, volba otázek:

Autorka si klade za cíl zjistit jaké faktory (životní okolnosti) mohou ovlivňovat rozhodování mít či nemít děti. Ve „výzkumných otázkách“ ale nenalézám jedinou která by daný cíl mohla naplnit, otázky mohou odpovědět po mém soudu na to, zda hrají roli (a snad i jakou) ty faktory na které se autorky vysloveně ptá. Čili k otázkám by podle mě patřil cíl „jak ovlivňují rozhodnutí mít či nemít děti ty faktory a okolnosti, které jsem si vymyslela“ což je ale něco jiného než autorka deklaruje. Chápu, že otázky kladené respondentkám zněly jinak a umožňovaly naplnění cíle, přesto se domnívám, že takto uvedené cíle a výzkumné otázky působí v textu rušivě.

Druhému cíli (názory na rodičovství, soc. pol., bezdětnost) již otázky odpovídají.

K výzkumnému vzorku by mě (jako otázka k obhajobě) zajímalo - hrálo roli u bezdětných zda žily v manželství resp. v perspektivním vztahu, t.j. v životní situaci kdy by reálně měly „s kým dítě mít“?

V závěru práce pak postrádám větší (důkladnější) propojení teoretické a praktické části. Autorka komentuje výsledky své výzkumné sondy a najednou dodává, že v přístupu mladých lidí k rození dětí je důležitá seberealizace, koníčky, cestování atd. Přitom ve „výzkumné sondě“ se tohoto tématu nedotkla.

Přes uvedené výhrady oceňuji souvislosti, kterých si autorka při zpracovávání tématu povšimla a práci považuji za zdařilou.

Práci doporučuji k obhajobě.

leden 08
Alois Kříšťan

